

Abstrakt

Východiska: Počátkem 20. století na našem území vznikají první odborná zařízení pro léčbu závislosti. Vedle léčby mužských pacientů roste ve společnosti i poptávka po obdobných zařízeních určených pro ženy, neboť se zvyšuje povědomí o užívání návykových látek, zejm. alkoholu, i mezi ženami, a to rovněž ve spojitosti s těhotenstvím a následným mateřstvím. Od počátku 20. století dosahují ženy ve společnosti zcela nového postavení. S rostoucí emancipací se během století mění i vztah žen k návykovým látkám, přičemž tato změna je obzvláště patrná po druhé světové válce.

Cíl práce: Cílem této bakalářské práce je popsat vznik zařízení určených pro závislé ženy, měnící se přístupy k léčbě ženské závislosti a zmapovat historii léčby závislosti se speciálním zaměřením na ženské pohlaví od začátku 20. století do roku 1989.

Metody: V této práci byla použita metoda sběru dat z dostupných zdrojů, kterými byly monografie, vědecké články a výroční práce. Vzhledem k pandemii viru SARS-CoV-2 na území České republiky byly bohužel z hygienických důvodů podstatnou část z roku 2020 a 2021 knihovny buď uzavřeny, nebo fungovaly ve velmi omezeném chodu, což znemožňovalo práci v nich. Pracovala jsem tedy především s elektronickými zdroji dostupných na portálech Národní lékařské knihovny (MEDVIK) a Národní knihovny (NDK).

Výsledky: Z analýzy dostupných dokumentů vyplynulo rozdílné postavení závislých žen vůči závislým mužům v průběhu 20. století, a to ve vztahu k široké i odborné veřejnosti. Klíčovým momentem bylo založení prvního samostatného ženského oddělení v Lojovicích Jaroslavem Skálou roku 1971. Od tohoto momentu je patrné, že společnost přijala zodpovědnost za zvyšující se počet závislých žen ve společnosti, jejichž počet narostl nejvíce po Druhé světové válce. Tomuto společenskému procesu nejvíce napomohla práce Hellera a Pecinovské, kteří modifikovali apolinářský léčebný systém pro potřeby ženských pacientek. Měnící se přístupy k otázkám ženské závislosti byly nastíněny díky periodickým a odborným článkům do roku 1989.

Klíčová slova – drogy, závislost, ženy, alkoholismus, léčba ženské závislosti, vývoj, Česká republika